

עין משפט ונר מצוה

בא א מיי פיה מהל' מרות ה' י סג לאוין רנ:

בב ב מיי פיה מהל' כללס ה' צ סג לאוין רפ טושע ייד סי רלו סיה:

שיטה מקובצת

[א] דאי כתב רחמנא לא תשחט: [ב] קמ"ל דכי זרע חטה וחרצן או שעורה וחרצן נמי מחייב: [ג] ולהכי לא מצי לאוקומי כלאים כלאים בבת אחת:

רבינו גרשום

חד אין תרי לא. כלומר אי (מאת: בן אדם נאחד שחט) לאתו בן בנו (והוה שחטן) יהא חייב אבל אי אחד (שחטן) אותו (וואס אחר שחטן) אתו בנו לא יהא חייב. כתב רחמנא לא תשחטו דאפי' תרי: ש"מ תרתי: דאפילו בנו ואותו: אע"ג דגופין מוחלקין פטרי. כלומר כיון דכלל שני איסורין בשחיטה אחת אע"ג דאיכא אותו ואת בנו ובנו ואותו אינו סופג אלא ארבעים: אלא לאו סומכוס היא. כלומר וחייב על כל אחת ואחת אע"ג דבבת אחת ובהתראה אחת: לא לעולם רבנן היא. כלומר ובאי לוקה לוקה אחת כיון דבתרא התראה ובבת אחת היא אינו לוקה אלא אחת ואת קמ"ל דאיכא תרי גוויי כלאים ואי לאו דבבת אחת היא הוה מייחייב תרתי: והכי דמי תוי גוויי כלאים. דבידו אחת שעורה וחרצן ובידו אחת חטה וחרצן והפילן בבת אחת ורצין: בהא לימא ר' יהודה סופג ארבעים. כלומר אפי' ארבעים לר' יהודה אינו סופג דהוי התראת ספק דמתרין אותו מספק דלא חיובל דספק הוא אם של ימין הוא דר' יהודה אינו מחייב אלא על של ימין: והכא את זה. כלומר ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחריו: או אחר זה פטור. כלומר דהתראת ספק הוא שאין ולאיה דבר נאמר לא תזרע כרמך פי' כיון דכלל חרצן מחייבי משום שדך דאי לא מחייבי ר' יאשיה בכלאי זרעים בלא כרס מאי קא צעי ומשני משום שדך לוקה ומשום כרמך לוקה וטעמא דר' יאשיה דבכלאי הכרס לא מחייבי אלא בג' מינים ובכלאי זרעים מחייבי צב' מפרש ר"י משום דזריעת כלאים משמע שני מיני זרעים ורעים וחרצן לאו ליה לא תזרע צהדי כרמך כלאים אצל שדך בלא שום זרע קרוי שדה דהא לא שייך לפרש כן גבי בהמקם ומיניה ר' יהודה צמק' כלאים (פי"א מ"ט) לא מחייבי בכלאי זרעים עד שזרע

פב:

הזורע בלאים בלאים לאוקה. תימיה דמשמע הכא דנחד כלאים לא לקי אלא חדא ואמאי לא לקי נמי משום לא תסיג גבול רעך (דברים יט) דלענין איסור כלאים דריש לה צבצת צפ' ר' עקיבא (דף פה.) וי"ל דכיון דאתא נמי לאזהרה דמסיג גבול אין לוקין עליו משום כלאים כמו שאין לוקין על השגת גבול דניתן להשגין ועוד דהוי לאו שצכללות: **תנינא** נזיר שחיה שותה כו'. אע"ג דהך דהורע כלאים

בריימא היא ובכמה בריימות שונה מה שבמשנה מ"מ היה לו לשנות צלותו ענין ששונה צמשנה וכה"ג אשכחן צפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עז.) גבי אצא שאול היה קורא לשמוקי דקוין דפרין תנינא מה טיעו של עובר זה כו' ופי' שס צקוקטרס דהכי פריך תנינא כלומר התם הוה ליה למימני:

אלא פשיטא בבת אחת ובהתראה אחת. פי' או בהתראה אחת ואפי' צוה אחר זה דאפילו צהא פטרי רבנן כמו מיר שיהי שותה כל היום דאינו חייב אלא אחת:

ולאפוקי מדרבי יאשיה דאמר אינו חייב עד שיוזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד. נראה דאינו חייב משום כלאי הכרס קאמר ^א אצל מודה דמשום כלאי זרעים מייחייב צתרי מינין צחטה ושעורה לחודיה וכן משמע דכי קאמר קמ"ל דכי זרע חטה וחרצן ושעורה וחרצן נמי חייב ולא נקט חטה ושעורה משמע דמודי צה ר' יאשיה ועוד נראה לפרש דקרי תרי גוויי כלאים כלאי זרעים וכלאי הכרס חטה ושעורה וחטה וחרצן וצחד גווינא חטה וחרצן ושעורה וחרצן כולה חד גווינא הוא ויש ספרים שכתבו צהס דהדיא או שעורה וחרצן ואפילו נספריס דצתי צסו ושעורה יס לפרש כמו או שעורה ולהכי לא מצי לאוקומי כלאים ^א צצת אחת כמו חטה ושעורה וחרצן דלקי תרתי לאפוקי מדרבי יאשיה דהא לרבי יאשיה נמי לקי תרתי וכן משמע צירושלמי צמק' כלאים צפ"ט דקאמר על דעתיה דר' יאשיה כתיב שדך לא תזרע כלאים ולאיה דבר נאמר לא תזרע כרמך פי' כיון דכלל חרצן מחייבי משום שדך דאי לא מחייבי ר' יאשיה בכלאי זרעים בלא כרס מאי קא צעי ומשני משום שדך לוקה ומשום כרמך לוקה וטעמא דר' יאשיה דבכלאי הכרס לא מחייבי אלא בג' מינים ובכלאי זרעים מחייבי צב' מפרש ר"י משום דזריעת כלאים משמע שני מיני זרעים ורעים וחרצן לאו ליה לא תזרע צהדי כרמך כלאים אצל שדך בלא שום זרע קרוי שדה דהא לא שייך לפרש כן גבי בהמקם ומיניה ר' יהודה צמק' כלאים (פי"א מ"ט) לא מחייבי בכלאי זרעים עד שזרע

חטה ושעורה וכוסמת או שני חטים ושעורה על זה דאמר קרא כל חלב יזהר וכל חלב מירוש ודגן אמרה תורה תן חלב לזה וחלב לזה אין לי אלא מירוש ויזהר מירוש ודגן דגן ודגן מנין אמרת ק"ו ומה מירוש ויזהר שאין כלאים זה צוה אין מעשרין כו' ולרבי יאשיה מיימני לה הכי ומה מירוש ויזהר שאין כלאים זה צוה (אפי' ע"י דבר אחר) אין מעשרין מזה על זה מירוש ודגן דגן ודגן שהם כלאים ע"י דבר אחר כו' לא נקט דבר אחר אלא משום מירוש ודגן: **מאי טעמא** דרבי יהודה התראת ספק היא. ואי'ת והא מסיקנא צפ' גיד הגשה (לקמן דף סא.) דמפשט פשיטא ליה לרבי יהודה דשל ימין וי"ל דהכא צעי למימר דתפשוט מהכא דלא מספקא ליה ומסיק דלעולם לא תפשוט וסבר לה כאדכר כו':

אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

אצל סרי לא. שחט אחד האס וחדה הצת אפילו אחרון פטור קא משמע לן: לא ישחטו. דמשמע לא על ידי אחד ולא ע"י שנים לא יהיו נשחטין: **מאי לא פשעטו.** דמשמע דתרווייהו עבדי איסורא: **צהעלס אחד.** שלא נודע לו צנחיס שחטא וצשוגג חייב שמי חטאות וה"ה נמי דמחייבי צהתראה אחת וצכלאו אחד שני מלקיות: **דלישמעינן צעלמא.** היכא דאין גופין מוחלקים כגון צשני זיתי חלב: **דאע"ג דגופין מוחלקים.** שעל ידי שמי פרות צאין לו שני מלקיות הללו. ופלגי סומכוס צסיפא וה"ה לרישא דקמני שחט שני צנייה ואח"כ שחטה סופג מ' לסומכוס סופג פ' וכן מלמטי צמוספתא (פי"ה ה"ה) שחט ה' צנייה ואחר כך שחטה סומכוס אומר משום רבי מאיר חייב משום חמשה לאוין: **הזורע כלאים כלאים.** משמע שזרע וחור וזרע: **ועוד מאי כלאים כלאים.** חדא זריעה נמי מחייבי חדא: **צצס אחס.** צידו אחת חטה וחרצן וציידו אחת שעורה וחרצן: **אלא לאו סומכוס.** ושמע מינה אכל שני זימי חלב צהעלס אחד חייביט): **לעולס רבנן.** וצב' התראות ודקשיא לך פשיטא הא קמ"ל דאיכא תרי גוויי כלאים דצין חטה וחרצן וצין שעורה וחרצן הוו כלאים ולאפוקי מדרבי יאשיה דצעי שלשתן כאחד: **אצל מזה כוים ומזה כוים.** משני גיד הגשה של שמי ירכות של צהמה אחת: **ארצעים.** ר' יהודה לטעמיה דאמר צפ' גיד הגשה" אינו נהג אלא צאחת: **מאי טעמא דרבי יסודה.** דאמר אינו סופג אלא ארצעים

לא הוה ליה למילקי כלל כל חדא וחדא התראת ספק הוא דהא מספקא ליה לר' יהודה צאין מהן נוהג צצל ימין או צצל שמאל דקמני התם והדעת מצרעת שהוא של ימין ואציציעא להו פשיטא ליה של ימין ומאי דעת דעת תורה או ספוקי מספקא ליה ומאי דעת דעת נוטה ומדללא פשטיה מהא דמייפשט פשיטא ליה ש"מ לאו צשמי התראות קאמר דהא שמעינן ליה דאמר התראת ספק לא שמה התראה: **הכא זה וחור והכא זה.** מי שלא שהמה אחר גיטה שלשה חדשים וניסת וילדה ספק בן תשעה לראשון וספק בן צבעה לאחרון וכשגדל הכה הא האחד וחור והכא את חצירו: **חייב.** דקסבר התראת ספק שמה התראה: **צצס אחס.** הריס שמי ידיו והכא זה צאחת וזה צאחת: **חייבי.** דהתראת ודאי היא: **צצס אחס.** דהויא התראת ודאי וקאמר ת"ק סופג שמונים: **אלא לאו סומכוס היא.** דלא אשכחן תנא דאית ליה הא סכריא אלא הוא: **באש פשורפו.** עשה הוא ולאו שניתק לעשה אין לוקין עליו והמומיר צפסח פטור:

בא

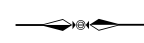
באש תשרופו

והא דאמר צריס פרק דצכורות (דף ג.) יזהר מירוש מזה על זה דאמר קרא כל חלב יזהר וכל חלב מירוש ודגן אמרה תורה תן חלב לזה וחלב לזה אין לי אלא מירוש ויזהר מירוש ודגן דגן ודגן מנין אמרת ק"ו ומה מירוש ויזהר שאין כלאים זה צוה אין מעשרין כו' ולרבי יאשיה מיימני לה הכי ומה מירוש ויזהר שאין כלאים זה צוה (אפי' ע"י דבר אחר) אין מעשרין מזה על זה מירוש ודגן דגן ודגן שהם כלאים ע"י דבר אחר כו' לא נקט דבר אחר אלא משום מירוש ודגן: **מאי טעמא** דרבי יהודה התראת ספק היא. ואי'ת והא מסיקנא צפ' גיד הגשה (לקמן דף סא.) דמפשט פשיטא ליה לרבי יהודה דשל ימין וי"ל דהכא צעי למימר דתפשוט מהכא דלא מספקא ליה ומסיק דלעולם לא תפשוט וסבר לה כאדכר כו':

ובדברי

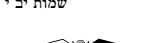
מסורת הש"ס

[א] (שבת לא: ג.) צ [ב] צל' מדמיא עי' חוס' ד"ה מנינא] [ג] קדושין עז: מסות כל. מזר מצ', (ד) קדושין לו. צכורות נד. צכיות כב. לקמן קלו: (ה) לקמן סא. ודף לו. (ו) [לעיל פא:.] (ז) [לקמן סא. מכות טז. יצמות קא. מוספתא דיצמות פי"ב ה"ה ע"ש.] (ח) פסהדרין סג. פסחים פד. תמורה ד: מכות ד: טז. צבויות ג: לקמן סא. [ודף קמא:.] (ט) [מד"ל חייב שמיס:] (י) [לקמן ל::]

תורה אור השלם

1. וְלֹא תוֹתִיר מִמֶּנּוּ עֵד בְּקֶרֶךְ וְהִתְקַר מִמֶּנּוּ עֵד בְּקֶרֶךְ בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹפּוּ: שמות יב י

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ולאפוקי וכו' אבל מודה. עי' לעיל דף ע"ב מוס' ד"ה הרבי:

הגהות מהר"ב רינשבורג

[א] גמ' חס' אן סך למצוי לא קטגוי פל': [ב] שם ומלמא צבא אורמיה קמ"ל. י"ב עין מורת חיים:

מוסף רש"י

חטה ושעורה וחרצן. שלשתן צבת אחת דצכורות (דנ.) במפולת יד. דהוי להו כלאי זרעים וכלאי הכרס כלחת (דצכורות כב.) וטעמא דר' יאשיה לא ידענא מיהלל נפקא ליה דצעינן צ' מיני זרעים וחרצן שלישי ומפולת יד נפקא ליה מלל מזרע כרמך כלאים, משמע שזריעת הכרס עמיה תהיה בכלאים (קדושין לט.). אבל מזה כדית ומוזה כדית. מלל ימין ומשני שמאל (לקמן צא.). אינו סופג אלא מ'. דאצי טוהא אלא צאחת (לקמן צד.). הבה את זה וחרור והבה את זה. מי שגירס את אשמו וישתאף וילדה. ספק בן ט' לראשון ספק בן ז' לאחרון. הכה זה וחור והכא זה צבתי התראות, דהויא לה כל חדא התראת ספק לראשון ספק בן ז' לאחרון. הכה זה וחור וקאמר ת"ק סופג שמונים: **אלא לאו סומכוס היא.** דלא אשכחן תנא דאית ליה הא סכריא אלא הוא: **באש פשורפו.** עשה הוא ושניתק לעשה אין לוקין עליו והמומיר צפסח פטור:

(שם.)

מסורת הש"ס

א) נקמתן לא. תוספתא פ"ו ה"ב ותוספתא דמכות פ"ג ה"ד. ב) [תוספתא פ"ו ה"ב ותוספתא דמכות פ"ג ה"ד] נקמתן לא. א) ע"ז ה. ב) עירובין פא. ה) כבודות כא. ו) [עירובין פא: ע"ש]. ו) [קדושין כג. וע"ז]. ח) [נעירובין איתא רב אילא אמר ר' יוחנן וגו' רש"ל ר' אילא אמר רב יהודה בלרצנה כו.]. ט) נ"מ מו: מה. ז) עירובין פא: קדושין כו. כח: כבודות י. י) [תמורה ד. ט] ונש"ע מוס' ע"ז ה: ד"ה ערב, ו) ונש"ע מו"ט דמייסנן.

תורה אור השל"ם

1. יְשׁוּר או שֶׁה אָרוּ וְאָת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בַּיּוֹם אֲחֵד: וְיִקְרָא כֵּב כַּח 2 וְיִקְרָא אֱלֹהִים לְאֹדוֹ יוֹם וְלִחְשֹׁךְ קָרָא לַיְלָה וְיָחִיד עַרְב וְיָחִיד בָּקָר יוֹם אֶחָד: בראשית א ה

מובן רש"י

בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה. אם תמיר ועברת על לא עשה זה מעונש של שחר לאוין ולמר זה ענשו ותקנת עניניהו שיטפסו (שבועות ג) ומשעת שזה ענשו על לאו שחסימי (יבמות ד) ויפטר (סנהדרין גכג) שהעשה האמור אחריי תקנמו ויפלטו זה ענינה הללו (מכות ד): כל לא ענינה לעשה אין לוקן מעל דמשמע זה הוא תקנתו אם תעבור על הלא עשה ואת ויניצל. ועוד דלא דמי ללא דחסימה שהמלקות נמקן לו (פסחים פד). לא מן היום הראה זה. לא מטעם ה' המלקות בעל זו אבל כל ענשו אין זו מלקות לפי שהאין מעשה (שבועות ג) כלומר טעם זה אינו מן העיקר (סנהדרין גכג) אלא טעם זה עיקר. דלאו ענינה לעשה אין לוקן עליו, אלא מפני מה המותר אינו לוקה לפי שהוא לאו שאין בו מעשה (מכות ד). מושגי בהמות. מדנקט משגי בהמות כי הכי דנהיי מריחוי ימיות נקט, דלי ימין ושמאל מה לי שמי בהמות ומה לי אסת (לקטו רצא). אבלו ואין בו כוית חייב. משום דכניה הוא וחיב בכל שהוא (לקטו צד).

וערב עצרת. משום שלמי תגינה ועולת דלחי (שם). וערב ראש השנה. ר"ה יום טוב הוא ואוכלין בשב (שם).

ערב יום הכפורים. נמי משום כל האוכל וסותה בנ' זו וכו'. בגליל. הי רגילין להרבות שמחה יותר (שם). ואין לו ללוקח. בזהו השור, אלא דינר. שנתן לו דינר מצעור יום שהוא דינר בשב (עירובין קצג). אם מת מת ללוקח. אם מת השור אצל הלוקח מה שנתן (שם). אבל בשאר ימות השנה אינו כן. אין משחטין אותו בעל כרחו ואם רצה טבח מחויר לו את הדינר (שם). אם לא הודיעו. בלרצנה פרקים בשנה מוכר שמכר פרע לשחוט וכו' ביום מכר צנה לאחר לשחוט. תיך להודיעו אמה מוכרתי היום לשחוט, ואם לא הודיעו הולך לוקח ושחט לנן ואינו תיך לחזור ולשאל אם היום נשחטה האם (שם). שויכה לו. טעם ללוקח בשור זה שור דינר על ידי אחר. שמכר השור לאחר ואמר לו וזה

זו בשם פלוני והוא לא עשאו שליח לאותו אחר הוזה בשביל (עירובין קצג). דרכות הוא לו. להוציא משום ולקנות בשב, שהכל דרכן ככן (שם). דרוב הוא לו. שמואל הוצאות (שם). אין חבין לאדם שלא בפניו. אין אדם יכול לעשות שלוחו שלא מדעתו לגרב שהוא חובה או הפסד (קדושין כג). דבר שהוא לגעתו קריי חובה (כתובות י' ובעי"ז בי"ט י). דבר שהוא

חוב לו שאינו חפץ בו (סוטה כה). דבר תורה מעות קונות. דכמיז צפודה מן ההקדש ומנן הכסף וקס לו. ק"ו ללוקח מן ההדיוט (עירובין קצג) ומשכיה לא קולא (בבורות יג). שמא יאמר לו גשרפו חטיך בעליה. שמה ייעס לוקח צבית מוכר זמן מרובה ומפול דליקה בשכנות המוכר ולא יחוש לטרודו ולהעלי, לפיכך העמידוס בדרשותו לחזור בו אם ירצה, דכיון שאם ימייקרי בדרשותו ימייקרו וחזור בו מן המכר ויהא השכר של כו ידידיה חשיב לכו וטרמ ומלל (בי"ט מה) א: להכי אוקמינהו בדרשותיה להיות הפסד שהיפס עליו והשכר לחזור אם ימייקרו דליומכר נפשיה ללאזליניהו (קדושין כח: ובעי"ז עירובין פא).

ובקדשים לילה הולך אחר היום. שעבר, דכמיז ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד צקר, אלאמא כל הלילה קרי יום קרבנו (תמורה יד). הדרן עלך אותו ואת בנו

אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

בא הכנסת ליתן עשה. טעמא דבא הכנסה הא לאו הכי לקי אע"ג דהתרתא ספק היא דכל חיימת דלמרו ציה מלי אמר אכתי לילה הוא: **לא מן השם הוא זה**. לא מטעם זה הוא פטור: **שאין זו מעשה**. ישב לו ולא אכל ומאליו נעשה נותר: **משגי ירכוס של**

שגי בהמום. ומדנקט שגי בהמות שמע מינה צימניות קאמר ות"ק דהכא כרבי יהודה ס"ל דאין נוהג אלא בלחת. ומהא פשטינן בצפרק גיד הנשה (לקמן דף סא). דפשטא לא לר' יהודה דצימין: **דלוי ציה כוים**. בקמא או בצמרא אלא צמד מינייהו ות"ק מחייב דקסבר צריה הוא וצריה [אין] לרייכה שיעור כדמתן

במסכת מכות (דף ג). אמר להם רבי שמעון אי אחס מודים לי בלוכל נמלה כל שהוא [שהוא] חייב אמרו לו מפני שהיא כצרימיה. ואית דמפרשי דלית ציה כוית צמד מינייהו אלא כמרוייהו ואין נראה צעניי שיהו שמי המראות מנטרפות דאי אכיל ליה לצמרא צמור כדי אכילת פרס היינו צבת אחת ואי לאחר כדי אכילת פרס מו לא מנטרפי: **עד שיהא זו כוים**. דקסבר לאו צריה חשיב אלא כחמיכה מן הצבמה: **מתני' בלרצנה פרקים בשנה**. דרך ישראל לעשות סעודות וסתם הלוקח צבמה אינו לוקח אלא לשחטתה מיד לפיכך המוכר צבמה לחצירו ומכר מחלה אמה או צמה זו ביום תריך שלאמר לשני דע לך שהיום מכרתי אמה לשחוט או צמה כיום **עוב האחרון של חג**. היו מרבין בצמחה מפני שרגל לעלמנו הוא וחציב עליהן: **שאין לו ריות**. הפסק צינתיים שמכר האם היום: **אצל יש לו ריות**. שמכר את הראשונה אתמול והשניה היום: **אין תריך להודיעו**. שאני אומר אתמול שחט הראשון: **ומודה רבי יהודה נו'**. אע"פ שלקח זה היום וזה למחר: **משחטין הטעם בעל כרחו**. כדמפרש ואולי שאם קבל דינר מלוקח ליתן לו צדינר בשב: **אפילו שור שזה אסף וזו**. שחטו על כרחו אף על פי שאין לוקמין לשאר ובגמרא מפרש טעמא: ואין ללוקח **זו אלא דינר**. שנתן דינר לטבח: **מה ללוקח**. ומפסיד הדינר: **אינו כן**. דצענין משכיכה וכל זמן שלא משך חחר בו הטבח: **גב' למא לי למימני אם האם לחתן**. לימני צמוכר זו לחתן וזו לכלה ומאי פסקה דנקט

לחתן אם ולכלה צת: **למטרה צי חסנא**. ולעשות סעודה טפי מכלתא: **שויכה לו ע"י אחר**. המוכר הזה מסר את השור לאדם אחר שלא בפני הלוקח ואמר לו וזי בשור זה לפלוני להיות לו צדינר בשב: **דוכוס הוא לו**. מסכירה זו וכות היא לו דהא לא סגי ליה בלא בשב: **חוב הוא לו**. להוציא הוצאות הפסד הוא לו: **אין חבין לו**. דאין אדם נעשה שליח לחצירו שלא מדעתו להפסידו אצל להריומו אכן סהדי דניחא ליה לפיכך זכין ואין חבין: **על דין סורה**. שקונין לו מעותיו בלא משכיכה: **דצר סורה מעוס קונוס**. מכיון שנתן מעות למוכר אין אחד מהם יכול לחזור דגמרין מהקדש דכמיז [ויקרא מ] ומנן הכסף וקס לו: **ומה טעם אמרו משכיכה קונה נו'**. דלי מוקמת להו לפידי האחריות הלוקח משנתן מעות אי מתמרי דליקה צבית המוכר שהפירות שם לא טרמ לאזליניהו אלא סתם מושך ממנוי להו לצימיה: **בתני' היום הולך אחר הלילה**. שחט האם משחשכה לא ישחוט הצבת כל הלילה וכל היום המחרת אצל שחט האם ביום שחט הצבת צלילה דאין הלילה הולך אחר יום: **אם זו דרש**. משום דצעניינא דקדשים כמיז אותו ואת בנו אינטריך למדרשה כדמניא בגמרא: **מעשה צראשים**. ויהי ערב ויהי צקר צרישא ערב והדר צקר: **גב' לפי של הענין**. הפרשה הזאת סמוכה לקדשים דכמיז ירצה לקרבן אשה וסמין ליה אותו ואת בנו: **צקדישם לילה הולך אחר היום**. דכמיז (ויקרא ו) ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד צקר אלאמא לילה שאלאכריו קרי יום קרבנו עד הצקר:

יד אחר שלא בפניו שאמר לו טול שור ברשותך שתהא מוכה לו לפלוני: בארבעה פרקים אלו דרכות הוא לו. כלומר שחייב לקנות בשב בשביל שמחת יו"ט חבין לאדם שלא בפניו: בשאר ימות השנה דחובה הוא. כלומר ללקותה הוא חוב ולא זכות אין זכין לו לאדם אלא בפניו: דבר תורה מעות קונות. כלומר דכתיב או קנה מיד עמיתך דבר הנקנה מיד ליד דהיינו מעות ומפני מה אמרו משיכה קונה דאינו קונה שום אדם עד שימשך: גזירה שמא יאמר המוכר גשרפו חטיך בעליה. וריויו לו החטיין קניין בעל כרחו: עכשיו אמרו חכמים שאינן חשובין של לוקח עד שימשוך כדי שישרום המוכר אותם יפה יפה עד שיבואו בדרשותו: ובקדשים לילה הולך אחר היום. תורה שנאכלת ליום ולילה עד חצות וכגון זבחי שלמי צבור: יום המיוחד שנתן כרוז כגון הני ארבעה פרקים: סליק פירקא

א) אולי צ"ל ועכשיו דאף דמה שיש ספק ולא ידעין אם יומיר אם לאו מ"מ היה חייב מלקות אעפ"כ משום עשה דנאש שפרשו שכל אחיו אינו חייב. ב) דבור או שייך אחר ד"ה גזירה.

אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

ובדבריו רבי יוסי הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל. תימנה דצריש כמזכות (דף ה) פריך יום הכפורים שחל להיות בשני צבצת ידחה גזירה שמא ישחוט בן עוף ואמאי לא פריך משאכר ימים טובים דהוי לכ"ע ואומר ר"ת דצשאר ערב י"ט שזחטין צהמות כדלמר הכא אצל ערב יוה"כ לא היו

אוכלין אלא בשב עוף ודגים כדלמר צצ"ר גבי ההוא דצנן נווגא והא דלא חשיב הכא ערב יו"ט ראשון של חג אומר ר"ת משום דכולי עלמא טרידי בצוכה ולולצ ואין לנן פגלי להרצות צשחיתה כל כד'):

ומודה רבי יהודה. תימנה למאן מודה דלוימתי דרבי יהודה לפרש הוא כדלמרנין כסנהדרין בצפרק זה צורר (דף כה. ט):

הדרן עלך אותו ואת בנו

התם דגופין מוחלקין פמרי רבנן הכא לא כל שכן אלא לאו סומכוס היא לעולם בזה אחר זה ודקאמרת מ"ט דרבי יהודה כגון דלית ביה כוית **בתני' דבארבעה אכלו ואין בו כוית חייב ר' יהודה** אומר עד שיהא בו כוית: **בתני' דבארבעה פרקים בשנה** המוכר בהמה לחבירו צריך להודיעו אמה מכרתי לשחוט בתה מכרתי לשחוט ואלו הן ערב יום טוב האחרון של חג וערב יום טוב הראשון של פסח וערב עצרת וערב ראש השנה וכדבריו רבי יוסי הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל אמר רבי יהודה ה"אימתי בזמן שאין לו ריות אבל יש לו ריות אין צריך להודיעו וימודה רבי יהודה במוכר את האם לחתן ואת הבת לכלה שצריך להודיעו בידוע ששניהם שוחטין ביום אחד **דבארבעה פרקים אלו משחטין את הטבח בעל כרחו** אפילו שור שזה אסף דיגרים ואין לו ללוקח אלא דינר כופין אותו לשחוט לפיכך אם מת מת ללוקח אבל בשאר ימות השנה אינו כן לפיכך אם מת מת למוכר: **גב' תנא** אם לא הודיעו הולך ושחט ואינו נמנע: אמר רבי יהודה אימתי [וכו']! למא לי למימני את האם לחתן ואת הבת לכלה מלתא אגב אורחיה קמשמע לן דאורח ארעא למטרח בי חתנא טפי מבי כלתא: בארבעה פרקים אלו [וכו']! והא לא משך אמר רב הונא אמר רב כשמשך אי הכי אימא סיפא אבל בשאר ימות השנה אינו כן לפיכך אם מת מת למוכר והא משך אמר ר' שמואל בר רב יצחק לעולם שלא משך וכגון שזיכה לו על ידי אחר בארבעה פרקים אלו דרכות הוא לו **ה"כין לאדם שלא בפניו** **רבי אלעזר** אומר **אמר רבי יוחנן** **בבארבעה פרקים אלו העמידו חכמים דכרייהם על דין תורה** **דאמר רבי יוחנן** **דבר תורה** מעות קונות ומה טעם אמרו משיכה קונה גזירה **בשמא יאמר לו גשרפו חטיך בעליה: בתני' ליום** אחד האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה את זו דרש רבי שמעון בן זומא נאמר במעשה בראשית **יום אחד ונאמר באותו ואת בנו יום אחד** מה יום אחד האמור במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה אף יום אחד האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה: **גב' ת"ר** את זו דרש ר"ש בן זומא לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא בקדשים **ה"כ** ובקדשים לילה הולך אחר היום יכול אף זה כן נאמר כאן יום אחד ונאמר במעשה בראשית יום אחד מה יום אחד האמור במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה אף יום [אחד] האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה רבי

יד אחר שלא בפניו שאמר לו טול שור ברשותך שתהא מוכה לו לפלוני: בארבעה פרקים אלו דרכות הוא לו. כלומר שחייב לקנות בשב בשביל שמחת יו"ט חבין לאדם שלא בפניו: בשאר ימות השנה דחובה הוא. כלומר ללקותה הוא חוב ולא זכות אין זכין לו לאדם אלא בפניו: דבר תורה מעות קונות. כלומר דכתיב או קנה מיד עמיתך דבר הנקנה מיד ליד דהיינו מעות ומפני מה אמרו משיכה קונה דאינו קונה שום אדם עד שימשך: גזירה שמא יאמר המוכר גשרפו חטיך בעליה. וריויו לו החטיין קניין בעל כרחו: עכשיו אמרו חכמים שאינן חשובין של לוקח עד שימשוך כדי שישרום המוכר אותם יפה יפה עד שיבואו בדרשותו: ובקדשים לילה הולך אחר היום. תורה שנאכלת ליום ולילה עד חצות וכגון זבחי שלמי צבור: יום המיוחד שנתן כרוז כגון הני ארבעה פרקים: סליק פירקא

א) אולי צ"ל ועכשיו דאף דמה שיש ספק ולא ידעין אם יומיר אם לאו מ"מ היה חייב מלקות אעפ"כ משום עשה דנאש שפרשו שכל אחיו אינו חייב. ב) דבור או שייך אחר ד"ה גזירה.

עין משפט ור מוצה

בג א מיי פ"י מהלכות קרבן פסח ה' יא ופ"ח מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ט: בד ב ג מיי פ"ח מהל' מאלכות אסורות הלכה ג:

בה ד ה ו מיי פ"ב מהל' שחיטה ה' יד טו טז וע' בהשגות ובכ"מ ובל"מ סמג לאוין קמט טוש"ע י"ד ק"ט טז פ"ו:

בו ז מיי פ"ט מהל' מביה ה' ז סמג עשין פב טוש"ע ח"מ ק"י קמט סעיף ג:

ח נמיי פ"ד מהלכות זכיה ח"מ סימן קמט סעיף ג: עבדים ה"ב ופ"ו ה"א טוש"ע ח"מ סימן רמג סעיף א:

ט מיי פ"ט מהלכות מכירה ה"ז סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן קמט סעיף ג: י מיי שס פ"ג הלכה א סמג שס טוש"ע ח"מ סימן קמט סעיף א:

כ מיי שס הלכה ה טוש"ע שס סעיף ה:

כז ל מיי פ"י"ב מהל' שחיטה ה"ז ז סמג לאוין קמט טוש"ע י"ד ק"י סעיף ד:

מ נמיי פ"ד מהלכות מעשה הקרבנות [צ:]

רבינו גרשום

בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה. כלומר דעשה זו והנותר תעשה וגו' באש תשרפון ולא תעשה זו לא ותחירו ועכשיו (א) זה ספק לא ידעין? אם יוותר אם לא ואעפ"כ חייב מלקות ומשום הנותר שבה אחרייו אינו חבין דבריו ר' יעקב יבאי אכן כיון ששום גזרה: אלא לאו סומכוס היא. כלומר ושי"מ אבל ב' זיתי חלב כהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת: ערב יו"ט אחרון של חג כו'. כלומר דהשאת סתמא ומלתא דדאי מאי דהוה ליה אבל בימים שעברו ואינו קונה אותה אלא לשחוט לפיכך צריך להודיע: אימתי בזמן שאין לו ריות. כלומר בערב יו"ט קנאה דודאי באותו יום ישתכנה לפיכך צריך להודיע: אבל יש לו ריות בינתיים. כגון שקנאה שנים או שלשה ימים קודם לחג אי"צ להתודיעו מאן נימא לן דבאותו יום ישחוט שמא למחר או ליום אחר ישחוט: ואין ללוקח אלא דינר. כלומר שלא נתן לו ללוקח אלא דינר כופין אותו לשחוט ואלו היום הולך אחר הלילה: הכא במאי עסקין כגון שזיכה לו ע"י אחר. כלומר שנתן לו לוקח דינר הולך לדרכו לו זיכה לו מוכר ללוקח על כלומר שחייב

דאורא דמלתא למיטרח כו'. כלומר דחויין המוטב לחתן והגרוע לכלה: (ז) היום הולך אחר הלילה. כלומר לילה ויום שאם שחט אותו ביום מותר לשחוט בנו בלילה אבל אם שחט בלילה אסור לשחוט בנו ביום שלאחר הלילה: הכא עסקין כגון שזיכה לו ע"י אחר. כלומר שנתן לו לוקח דינר הולך לדרכו לו זיכה לו מוכר ללוקח על כלומר שחייב

א) אולי צ"ל ועכשיו דאף דמה שיש ספק ולא ידעין אם יומיר אם לאו מ"מ היה חייב מלקות אעפ"כ משום עשה דנאש שפרשו שכל אחיו אינו חייב. ב) דבור או שייך אחר ד"ה גזירה.

א) אולי צ"ל ועכשיו דאף דמה שיש ספק ולא ידעין אם יומיר אם לאו מ"מ היה חייב מלקות אעפ"כ משום עשה דנאש שפרשו שכל אחיו אינו חייב. ב) דבור או שייך אחר ד"ה גזירה.

עין משפט ונר מצוה

א א מיי פֿייד מהלכות שחיטה הלכה ז סמג ענין דר:

ב ב מיי שם הלכה א סמג שם טושע"ד י"ד ס"י כח סעיף א':

ג ג מיי שם הלכה ד [ופס"א] מהלכות שחיטה אסורות ג'ג] טושע"ע שם סעיף ג': ד ד מיי פֿייד מהלכות שחיטה ה"ד ופ"ג מהל' יו"ט ה' א סמג שם טושע"ע א"ח ס"י תלח סעיף יח [וטושע"ע י"ד סימן כח סעיף ג']:

ה ה מיי פֿייד מהלכות שחיטה ה' יד וענין ג'י"ח סמג שם טושע"ע י"ד ס"י כח סעיף ה':

ו ו טושע"ע שם סעיף ד: ז [מיי] פ"יו מהלכות מעשה הקרבעת הליון':

שיטה מקובצת

א] דהיינו ד' פרקים שהמכיר מוזהר להכריז: **ב**] לקמן בשאינו מוזמן: **ג**] אין צריך שיתן הוא אם יש עפר כיון שנותן הדם על העפר הרי הוא כאלו נתן העפר. תוס' שאניין ותוס' הרא"ש ז"ל: **ד**] אף מוזב ששים והכא ה"ק אם הוסיפו כבר על המוזב עד ס' אמא או יעטרף לבטל והיו מוסיף אבניו. הרא"ש ז"ל: **ה**] וסבורא הוא בכל כי הני כיון שיש:

רבינו גרשום

בפני הבית, בזמן שביט המקדש קיים: במוזמן ובשאינו מוזמן. כלומר בייחוד ומדבריו: והכא לא אפשר היכי ליעביד ליבטליה. כלומר לא אפשר ליתן עפר למטה על המזבח לא ליבטליה קא הוי חציצה בין הדם למזבח (והיא רדובה **א**) מנות בהמה ואחר כך היה חייב לכסות. כלומר אלמא אע"ג דהוציך דם בהמה בין עפר לדם דם בהמה כן עפר דם היה אפס"כ בני כסור למעלה הכא נמי אע"ג דלמטה לא אפשר למיזן עפר למעלה ליבעי כסור: התם כדרי' זירא דא"ד זירא כל הראוי לביילה כו'. כלומר ביו"ט הראשון של חג היו שם ששים עשרונים בין פרים ואילים וכבשים (ושערי' מוספין דשבת) אם אירע בשבת אבל נסכי עולת תמיד לתורה היתה נבללת בין כל הני דאמרי' הוי ס' בכלי אחד והיה מחזיק הכלי ס' עשרון **ב**) והם ראויים לביילה אע"ג ובלללים בס' רביעיות שהיו בחור הכלי כיון דראויין לביילה אין בילה מעכבת בהן אבל אם נתנו (כו עשרון) יתר מס' עשרונות [בכלי אחד] כיון דאין ראויין לביילה בילה מעכבת הכא נמי לענין כסור דם אע"ג דדם בהמה למטה כיון דאי אין דם בהמה היה ראוי ליתן עפר למטה אע"ג דדם בהמה חוצץ לא חיישינן אבל לענין מזבח דאין ראוי ליתן עפר למטה מעכב ולא יכסה: ולגרריה

ולכסיה. כלומר לגרריה מעל המזבח וליכסיה חוץ למזבח: אי בקדשי מזבח הכי נמי. כלומר כגון מליקת העוף: הכא במאי עסקינן בקדשי ברק הבית. דשחיטה שאינה ראויה **א**) דאינה אלא בקדושת שמוכרין אותן ודמיהן לצורך ברק הבית:

ב) ג"ל שעת צהמה ואח"כ היה חייב לכסות כלומר וכו'. **ג**) ז"ל וסע לרואם לבילה והלכך אין צילה מעכבת בהן וכו'. **א**) ג"ל דשחיטה שאינה ראויה היא דהא היא קדושה למסור ודמיהן לצורך דדק הבית.

פג:

כסוי הדם. ונוהג בחיה ובעוף. למעוטי צהמה קא אתי דלא תימא שיהא צכלל מיה: **במוזמן** ובשאינו מוזמן. פ"י בקנוטרים דמשום שלוח הקן אינטריך למיתני דתנן לקמן דאינו נוהג אלא בשאינו מוזמן וקשה לפירושו דאם כן צכל הני פירקין הוה ליה למיתני צאותו ואת צנו (לעיל דף עח.) וצגיד הנשה (לקמן דף פט:) וצכל הצשר (לקמן דף קג:) ונראה לפרש דאינטריך למיתנייה הכא משום דכתיב (ויקרא י"ז) [כז] [אשר] ילוד דלא תימא דוקא דאינו מוזמן: **במוקדשין מ"ט א**. בקדשי מוצח נמי קא צעי כדמוכח הסוגיא ואף על גב דהנוחר והמערק פטור מלכסות (לקמן דף פה.) היינו משום דאסור צאכילה אצל הכא משתרי צאכילה במליקתו וגבי כסוי הדם לא כתיבה שחיטה אלא שפיכה: **צריך** שיתן עפר למטה ועפר למעלה. עפר שלמעלה

מנזה שיתן הוא דהא כסוה ונתגלה פטור מלכסות וכסוה הרוח ונתגלה חייב לכסות (לקמן דף פו.) אצל עפר שלמטה **א** אין צריך שיתן הוא אם יש עפר הרי כאילו נתן הוא העפר והא דלמרינן לעיל בפ"צ (דף לב.) דמומני לטולה צתמא היינו צמקס שהיה הקרקע קשה היה חופר משום דצענין שהיה עפר תיחוח ומיהו לעיל פירש בקנוטרים שהיה מומניו צפה לך: **קא** מוסיף אבניו. והא דלמרינן צפ' קדשי קדשים (וצמס דף סא:) שכשעלו צני גולה הוסיפו על המוצח **ד'** אמות מן הדרוס התם קרא אשכח ודרש מה צית ששים זוא] אף מוצח ששים ור"ת מפרש קא מוסיף אבנין ולא הוה מרובע והתסם] יליף דריבוע מוצח מעכב ואין נראה דלכתי כשצא לכסות ידביק עפר גם כצדי המוצח עד שיהא מרובע ועוד דקרא דרצוע יהיה הוה ליה לאתויי ולא קרא דהכל צתב וגו': **שחט** היה ואחר כך בהמה פטור מלכסות. תימא דליגרריה ולכסייה וכן צהמה ואח"כ היה דליגרריה ולכסייה כדם הניחו ושעל הסרין: **דאמר** רבי **זירא** **כ** הראוי לביילה ב'ו. מלתא דר' זירא צפ' המנחות והנסכים (מנחות דף קג:) גבי הא דתנן הרי עלי ס"א עשרונים כו' כדפירש בקנוטרים ותימא מאי פריך והא תנן אם לא צלל כשר דנהי דכשר מ"מ מנזה לצלו לך יציא צשני כלים דוקא דהא כי אמר הרי עלי להביא צכלי אחד תנן התם לעיל דלא יציא צשני כלים אצל סתם יציא כמו שפירש וי"ל דהא סיפא דס"א קאי אהך דקתמי רישא מתגרב אדם מנחה של ששים עשרון ומציא צכלי אחד ואם אמר הרי עלי ס"א כו' כלומר מנחה של ס"א דהשתא כיון דקאמר מנחה לקרבן גדול קא מיכוין והוי כאילו אמר צכלי אחד לך פריך כיון דאם לא צלל כשר צריך להביא צכלי אחד: **אין** בילה מעכבת ב'ו. תימא והלא שנה הכתוב צלילה צכמה מקומות וצשנים עשר נשיאים תנא ציה י"צ זימנין ואמר צהקומץ רבה (מנחות דף יט.) צכל מקום שהחזיר הכתוב צתורה מנחה אינה אלא לעכב ושמא יש שום דרש דדרשנין מייניה דצילה לא מעכבא אר שמא כולוהו צריכי ואע"ג דצילה לא מעכבא מ"מ סצרה הוא דכל הפחות דראוי

צענין כיון שהזכיר הכתוב צילה וכן לענין כסוי דהכא וכן צקריאת חליצה צפרק מצות חליצה (יבמות דף קד.) וצקריאת ציכורים צפרק הספינה (צ"צ דף פא:) וצפרק נערה צנדרים (דף עג.) דחרש לא מצי מיפר אפילו לא הוי ושמע אישה דוקא מ"מ ראוי לשמוע צעינן דצצרה הוא צכל כי הני יא שיש שום דרשה צהן דלא הוי דוקא ולא מעכבא מ"מ ראוי צעינן וכן צפ"ק דקדושין (דף כה.) גבי צית הסתמים דצעי ראוי לציתא מים משום דהזכיר ציתא מים דכתיב כל צצרו אף על פי שמייעט צית הסתמים כדדרשנין מה צצרו מאצראי מ"מ כיון דאיכא כל דמרהב אפילו טמון לכל הפחות י"ל לענין הכי מרצה דצענין ראוי לציתא מים והא דלמרינן **ט**) דעמאין משלחין קרבנותיהן אע"ג דאינו סומך ולא אמרינן דניצעי ראוי לסמיכה שמא יש שום יתור דלא צעינן אפילו ראוי אי נמי הא חזי צימי טהרה ומה שיש מקומות שחשו על הסמיכה ויש מקומות שלא חשו מפורש צכל הגט (גיטין דף כח: ד"ה והא) מיהו צנצמר הדין (סנהדרין דף מה:) גבי נקטעה יד העדים פטור ואיכא דמחייב התם [דלא] צעי קרא דרכתב צריך ליתן טעם למא (צעי'):

כסוי הדם. ונוהג בחיה ובעוף. למעוטי צהמה קא אתי דלא תימא שיהא צכלל מיה: **במוזמן** ובשאינו מוזמן. פ"י בקנוטרים דמשום שלוח הקן אינטריך למיתני דתנן לקמן דאינו נוהג אלא בשאינו מוזמן וקשה לפירושו דאם כן צכל הני פירקין הוה ליה למיתני צאותו ואת צנו (לעיל דף עח.) וצגיד הנשה (לקמן דף פט:) וצכל הצשר (לקמן דף קג:) ונראה לפרש דאינטריך למיתנייה הכא משום דכתיב (ויקרא י"ז) [כז] [אשר] ילוד דלא תימא דוקא דאינו מוזמן: **במוקדשין מ"ט א**. בקדשי מוצח נמי קא צעי כדמוכח הסוגיא ואף על גב דהנוחר והמערק פטור מלכסות (לקמן דף פה.) היינו משום דאסור דאכילה אצל הכא משתרי דאכילה במליקתו וגבי כסוי הדם לא כתיבה שחיטה אלא שפיכה: **צריך** שיתן עפר למטה ועפר למעלה. עפר שלמעלה מנזה שיתן הוא דהא כסוה ונתגלה פטור מלכסות וכסוה הרוח ונתגלה חייב לכסות (לקמן דף פו.) אצל עפר שלמטה **א** אין צריך שיתן הוא אם יש עפר הרי כאילו נתן הוא העפר והא דלמרינן לעיל בפ"צ (דף לב.) דמומני לטולה צתמא היינו צמקס שהיה הקרקע קשה היה חופר משום דצענין שהיה עפר תיחוח ומיהו לעיל פירש בקנוטרים שהיה מומניו צפה לך: **קא** מוסיף אבניו. והא דלמרינן צפ' קדשי קדשים (וצמס דף סא:) שכשעלו צני גולה הוסיפו על המוצח **ד'** אמות מן הדרוס התם קרא אשכח ודרש מה צית ששים זוא] אף מוצח ששים ור"ת מפרש קא מוסיף אבנין ולא הוה מרובע והתסם] יליף דריבוע מוצח מעכב ואין נראה דלכתי כשצא לכסות ידביק עפר גם כצדי המוצח עד שיהא מרובע ועוד דקרא דרצוע יהיה הוה ליה לאתויי ולא קרא דהכל צתב וגו': **שחט** היה ואחר כך בהמה פטור מלכסות. תימא דליגרריה ולכסייה וכן צהמה ואח"כ היה דליגרריה ולכסייה כדם הניחו ושעל הסרין: **דאמר** רבי **זירא** **כ** הראוי לביילה ב'ו. מלתא דר' זירא צפ' המנחות והנסכים (מנחות דף קג:) גבי הא דתנן הרי עלי ס"א עשרונים כו' כדפירש בקנוטרים ותימא מאי פריך והא תנן אם לא צלל כשר דנהי דכשר מ"מ מנזה לצלו לך יציא צשני כלים דוקא דהא כי אמר הרי עלי להביא צכלי אחד תנן התם לעיל דלא יציא צשני כלים אצל סתם יציא כמו שפירש וי"ל דהא סיפא דס"א קאי אהך דקתמי רישא מתגרב אדם מנחה של ששים עשרון ומציא צכלי אחד ואם אמר הרי עלי ס"א כו' כלומר מנחה של ס"א דהשתא כיון דקאמר מנחה לקרבן גדול קא מיכוין והוי כאילו אמר צכלי אחד לך פריך כיון דאם לא צלל כשר צריך להביא צכלי אחד: **אין** בילה מעכבת ב'ו. תימא והלא שנה הכתוב צלילה צכמה מקומות וצשנים עשר נשיאים תנא ציה י"צ זימנין ואמר צהקומץ רבה (מנחות דף יט.) צכל מקום שהחזיר הכתוב צתורה מנחה אינה אלא לעכב ושמא יש שום דרש דדרשנין מייניה דצילה לא מעכבא אר שמא כולוהו צריכי ואע"ג דצילה לא מעכבא מ"מ סצרה הוא דכל הפחות דראוי

צענין כיון שהזכיר הכתוב צילה וכן לענין כסוי דהכא וכן צקריאת חליצה צפרק מצות חליצה (יבמות דף קד.) וצקריאת ציכורים צפרק הספינה (צ"צ דף פא:) וצפרק נערה צנדרים (דף עג.) דחרש לא מצי מיפר אפילו לא הוי ושמע אישה דוקא מ"מ ראוי לשמוע צעינן דצצרה הוא צכל כי הני יא שיש שום דרשה צהן דלא הוי דוקא ולא מעכבא מ"מ ראוי צעינן וכן צפ"ק דקדושין (דף כה.) גבי צית הסתמים דצעי ראוי לציתא מים משום דהזכיר ציתא מים דכתיב כל צצרו אף על פי שמייעט צית הסתמים כדדרשנין מה צצרו מאצראי מ"מ כיון דאיכא כל דמרהב אפילו טמון לכל הפחות י"ל לענין הכי מרצה דצענין ראוי לציתא מים והא דלמרינן **ט**) דעמאין משלחין קרבנותיהן אע"ג דאינו סומך ולא אמרינן דניצעי ראוי לסמיכה שמא יש שום יתור דלא צעינן אפילו ראוי אי נמי הא חזי צימי טהרה ומה שיש מקומות שחשו על הסמיכה ויש מקומות שלא חשו מפורש צכל הגט (גיטין דף כח: ד"ה והא) מיהו צנצמר הדין (סנהדרין דף מה:) גבי נקטעה יד העדים פטור ואיכא דמחייב התם [דלא] צעי קרא דרכתב צריך ליתן טעם למא (צעי'):

אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

רבי אומר יום אחד יום המיוחד טעון כרוו. ימים מיוחדים יש בשנה דהיינו ארבעה פרקים אשאתה מוזהר להכריז אמה מכרמי לשחוט. קרי ציה לא תשחיטו לא תגרוס לה ליטשט צימים הללו היא וצנה אי נמי מדכתיב יום אחד דמשמע יום מיוחד למאי יחדיניהו אי לאו להטעין כרוו:

הדרן עלך אותו ואת בנו

כסוי הדם. משום דצעי למתני צחולין אצל לא צמוקדשין נקט לכולהו: **צמוקדשין.** חטאת העוף ועולת העוף: **צמוזמן** ובשאינו מוזמן. משום דגבי שלוח הקן אנטריך למיתני לקמן (דף קלח:) טשאניו מוזמן אצל לא צמוזמן. מוזמן עוף הגדל צצית: **ונוהג צנוי גרס:** ואין שוחטין אוסו ציוס טוב. משום דלמא צעי כסוי ומספקא לא מחללינן י"ט אם שחטו: **צב'** עפר למטה. עפר תיחוח ולא על קרקע קשה: **וכסוה עפר.** משמע דלא צעי עפר אלא צכסוי. צעפר משמע כולו עטוף צעפר תיחוח: **וכא** לא אפשר. לתת עפר למטה על המוצח: **וליצטליה.** להניחו שם לעולם: **קמוסיף אבנין.** להגציהו והרי כל אורך ורומז ורוס הצנין נמסר לדוד על פי צביאים: **דכציב.** דצדרי הימים דקאמר ליה דוד לשלמה הכל צכתב מיד ה' עלי השכיל כל מלאכת התצנית עלי השכיל אותי לימד: **קא** הוי חליצה. צין דם למוצח ונמאא שלא נמאא דמו צקיר המוצח: **ופרכינן** נהי **דלמטה.** קודם מליקה אי אפשר לתת עפר משום חליצה כדלמרת אצל למעלה לאחר שמלק יכסנו דלאוו] חליצה מאי איכא למיימר: **פטור מלכסות.** שהרי דם צהמה למעלה ומה יכסה: **חייב לכסות.** ואע"ג דלינא עפר למטה צינו לדם צהמה והכא נמי אע"ג שאין למטה יתן למעלה: **כל הראוי לצילה אין צילה מעכבת צו.** צמס'

מנחות (דף קג:) אמרינן אין מציאין צכלי אחד מנחה של ששים ואחד עשרונים ומפרשנין טעמא מפני שאמרה תורה הבא מנחה שיכולה ליצלו וששים צצלנין צכלי אחד אצל ששים ואחד קיס להו לצרנן דאין יכולין ליצלו והיונן צה וכו' אין צצלנין מאי הוי והתנן [שם יח.] לא צלל כשר ותירך רבי זירא ראוי לצילה מיהא צעינן ומי שהוא ראוי לצילה אין צילה מעכבת ואפילו לא צלל כשר אצל כשאניו ראוי לצילה צילה מעכבת צו. והכא נמי ראוי היה ליתן עפר למטה צין דם צהמה לדם המיה קודם ששחט המיה הילכך אף על פי שאלה נתן אין הכסוי צטול אצל מוקדשין שאין ראוי ליתן עפר למטה שאלה עפר למטה מעכבת צו: **וליגרריה.** מעל המוצח לאחר הואה ויתננו למטה ויכסנו: **דם הניסו.** למרחוק חוץ לגומא ששוחט צה ודם שעל הסרין חייב לכסות וע"כ דם הסרין לא יכסנו אלא א"כ גוררו תחלה מעל הסרין ומכסי ליה': **בקדשי מוצח.** כגון חטאת העוף: **הכי נמי.** דחייב לכסות הואיל ושחיטה ראויה הן שנאכלות לכהנים וממיתנין צעופות שהקדישן לצדק הצית ושחטס דאסורים צהגאה ומשום דשחיטה שאינה ראויה **א**) פטר להו מניסוי:

וליפרקינהו

מכות יח: וכע"ז יבמות קד: נדרים עג. קדושין יח: קג. ונדה סו:) דלאוי לצילה צעינן דאפשר להמקיים את מצות מנחה (יבמות שם וכע"ז קדושין שם) ופסולה הואיל ואי צעי לצלו לא מצי למצלי (נדה שם) והרי הוא כמציא מנחה מן הקטניות דאינה כלום, שכל דבר שאוה הקב"ה להביא יש עייזב צעיקר הצאחו להביא צאחוו ענין שאוה הכתוב ולא צעינן אחר, אצל מצות האמורות צאותה מצוה, כגון מטפה צקרבן, צלילה צמנחה, יש שמעכבס אס גילה הכתוב לצטוט עליו לעכב יש שאין מעכבין (רשב"ם ב"ב פאצ.)

מסורת הש"ס

א) צילה ת. לעיל עט: [נצטרס פ"ב מי"ט]. **ב**) צילה ז: ע"ש לעיל לא. **ג**) ע"ש, **א**) [ענין מו' וצחס לג. ד"ה וליעבד]. **ד**) צ"ב פא: קדושין כה. יבמות קד: נדה סו: מנחות יח: קג: מכות יח: נדרים עג., **ה**) לקמן פו:, **ו**) [שמלק דליכא רש"ש], **ז**) [רש"ל מותק ומכסי ליה], **ח**) [דף סב.], **ט**) [פסחים סב.], **י**) [נושי' מו' יבמות קד: ד"ה דלמר ובמנחות יח: ד"ה ואמר כתבו דאין סצרה לומר שיפטור וכו' ע"ש].

תורה אור השלם

1. ואיש איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יצטר ציד חיה או עוף ואשוח יאכל וישרף את דמו וצדוהו יקרא יו יצ. **2.** והכל בביתך מיד יצלי השחיטל כל מלאכות דבריהו: דבריו הוימס א כח יט

הגהות הב"ח

א) חשי"י ד"ה הכי נמי וכו' שאינה ראויה הן פטר:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה קא וכו' אף מוצח ששים. י"ב אצל האוי דהכא לא חשבו קרא כיון דלא כתיב צצרה צקרא שניהו כסוי הדם צמוקדשין עכ"ל המוס' צמזמס דף י"ג ע"א ד"ה וליעבד:

מוסף רש"י

כסוי. כוי ספק מיה ספק צהמה (ביצה ח.נ.) ואין שוחטין אותו ביום טוב. לפי שאינו יכול לטקומו ולמות יו"ט מתקן אם שחטו (יעיר) משום דשחט מיה שוחט כסוי והא אינו יכול לטקומו ציו"ט דקתני ואם שוחטו אין מכסיין את דמו. דשמא כסוי הוא ואין צו מלות כסוי ואין מעללנין העפר לך (ביצה ח.נ.) צריך שיתן עפר למטה. עפר חטאת, דאם הקרקע קשה לא מקרי עפר למטה (רע"ל א.). עפר לא נאמר. וכסוה עפר הוי משמע דלא קפיד אלא אכסוי (ביצה ח.נ.) אלא בעעפר. משמע כולו טמון עפר (רע"ל א.). שהוא צנלו וטמון עעפר קודם הכסוי (ביצה ח.נ.) כל הראוי לביילה אין בילה מעכבת ב'ו. מנסכת מנחות (קג:) תנן הרי עלי ששים ואחד עשרון מציא אחר. דעני ששים יסילין ליצלו צכלי אחד אצל ששים ואחד קיס להו לצרנן דאין צצלנין יפס. והיונן צה וכו' אינן צצלנין מאי הוי והא אן תנן אם לא צלל כשר ומשני ר' זירא כל הראוי לצילה אין צילה מעכבת צו

כו' (מכות יח: וכע"ז יבמות קד: נדרים עג. קדושין יח: קג. ונדה סו:) דלאוי לצילה צעינן דאפשר להמקיים את מצות מנחה (יבמות שם וכע"ז קדושין שם) ופסולה הואיל ואי צעי לצלו לא מצי למצלי (נדה שם) והרי הוא כמציא מנחה מן הקטניות דאינה כלום, שכל דבר שאוה הקב"ה להביא יש עייזב צעיקר הצאחו להביא צאחוו ענין שאוה הכתוב ולא צעינן אחר, אצל מצות האמורות צאותה מצוה, כגון מטפה צקרבן, צלילה צמנחה, יש שמעכבס אס גילה הכתוב לצטוט עליו לעכב יש שאין מעכבין (רשב"ם ב"ב פאצ.)

